



DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2475-

14. oktober 2014

Svar på representantforslag 4 S (2024-2025) – Økonomisk støtte i forbindelse med søknader om vindkraftutbygging

Jeg viser til oversendelse 7. oktober 2024 fra Energi- og miljøkomiteen der det bes om uttalelse til Representantforslag 4 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Lars Haltbrekken og Ola Elvestuen. Representantene fremmer følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendring som sikrer at det gis nødvendig økonomisk bistand til behandlingen av søknader om kraftutbyggingsprosjekter, som vindkraft, på linje med det som gis i forbindelse med søknader om vannkraftutbygging.

NVE har kunngjort at 11 vindkraftprosjekter i Finnmark vil bli prioritert for behandling framover, jf. bakgrunnen for representantens forslag. I første omgang handler dette om meldinger med forslag til konsekvensutredningsprogram som er sendt på høring. Dette er ikke det samme som konsesjonssøknader med konsekvensutredninger. Jeg har forståelse for at konsesjonsprosessen kan oppfattes som omfattende. Samtidig er en god og grundig konsesjonsprosess en viktig forutsetning for at man får gjort riktige vurderinger av om det skal gis konsesjon til energianlegg eller ikke.

Størstedelen av kostnadene i forbindelse med konsesjonsbehandling er forbundet med utarbeiding av melding med forslag til konsekvensutredningsprogram, konsekvensutredninger, konsesjonssøknad og eventuelt detaljplan for bygging og drift av anlegget. Disse kostnadene dekkes i dag av tiltakshaver/konsesjonær.

Bestemmelsen i vassdragsreguleringsloven § 13 gjelder utgifter som «grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre interesserte» har hatt til nødvendig juridisk og annen

sakkyndig hjelp. Som representantene peker på, er det riktig at energiloven ikke har en tilsvarende bestemmelse. Flere av de gruppene som er listet opp i vassdragsreguleringsloven § 13 har imidlertid, i en viss utstrekning, rett til utgiftsdekning for kostnader i forbindelse med bygging av energianlegg i dag.

For ekspropriasjonssaker følger det av oreigningslova at den som søker om ekspropriasjonstillatelse må bære kostnadene som motparten har hatt under saksbehandlingen, jf. oreigningsloven § 15. Dette omfatter blant annet utgifter til juridisk og annen sakkyndig hjelp, reiseomkostninger o.l., som berørte grunneiere og rettighetshavere har hatt. I store konsesjonssaker etter energiloven søkes det ofte om samtykke til ekspropriasjon samtidig som det søkes om konsesjon.

I forbindelse med kommunens behandling av områderegulering for vindkraft, kan den enkelte kommune fastsette gebyr i medhold av plan- og bygningsloven § 33-1. Gebyr til dekning av kostnader til behandling av private planforslag skal dekke det arbeid som kommunen har med slike saker, jf. plan- og bygningsloven § 33 første ledd annet og tredje punktum. Dette er omtalt nærmere i Prop. 111 L (2022-2023) pkt. 4.2.4. om endringer i energiloven og plan- og bygningsloven om vindkraft på land.

I samme proposisjon står det at konsesjonssøknader til vindkraftverk som inneholder dokumentasjon på medvirkning fra reindriften i utredningen og en avtale om avbøtende og kompenserende tiltak, vil bli prioritert i konsesjonsbehandlingen framfor søknader som ikke har god dokumentasjon på disse forholdene. Dette understreker betydningen av at de som ønsker å søke om konsesjon til vindkraftverk bør gå i dialog med de samiske interessene i området.

Regjeringen har tidligere framhevet et mål om å finne fram til løsninger som gjør at vindkraft og reindrift kan sameksistere. I desember 2023 la regjeringen fram en tiltakspakke for reindrift og energi, med formål om at reindriften skal bli bedre ivaretatt ved planlegging og utbygging av energi. I Reindriftsavtalen 2024/2025 er distriktstilskuddet økt for at reinbeitedistriktene skal få mer kapasitet til å medvirke i arealsaker. I Reindriftsavtalen 2024/2025 ble det også enighet om å sette av 5 millioner kroner til Norske Reindriftsamers Landsforbunds rådgivningstjeneste i arealsaker. I tillegg åpner forskrift for Reindriften utviklingsfond kapittel 7 opp for at reinbeitedistrikter eller siidaer kan innvilges tilskudd til juridisk bistand i forbindelse med ivaretagelse av reindriften beiterett i Norge. I tillegg foreslo regjeringen i RNB 2024 å bevilge 10 millioner kroner til overføring av en andel av verdiskaping fra vindkraftproduksjon til reindriften. Der et vindkraftverk, alene eller sett i sammenheng med andre tiltak, har negative konsekvenser for reindriften skal reindriften få overført et beløp tilsvarende 0,1 øre per kWh av årlig vindkraftproduksjon. Dette skal bidra til at de som har ulempene ved et tiltak også får en fordel. Etter mitt syn er dette eksempler på tiltak og ordninger som skal bidra til ivaretagelse av reindriftnæringen i forbindelse med konsesjonsprosesser, som ikke krever endring i energiloven. I tillegg har konsesjonsmyndigheten, i første rekke NVE, et ansvar for å legge opp til en

saksbehandlingsprosess som både er forsvarlig og effektiv, og som legger opp til nødvendig medvirkning.

Etter mitt syn er det på denne bakgrunn ikke hensiktsmessig å innføre en egen bestemmelse om utgiftsdekning for energiprojekter nå, slik representantene foreslår.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Terje Aasland', written over a horizontal line.

Terje Aasland



**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
th/ah

Vår ref
24/2475-

Dato
22. oktober. 2024

**Svar på oppfølgingsspørsmål fra Stortinget – Dokument 8:4 (2024-2025)
om økonomisk støtte i forbindelse med søknader om vindkraftutbygging**

Jeg viser til brev av 15. oktober 2024 fra Energi- og miljøkomiteen der det bes om svar på fire oppfølgingsspørsmål i forbindelse med Energidepartementets svar av 14. oktober 2024 om Dok. 8:4 (2024-2025):

- 1. Betyr dette at Corgas reinbeitedistrikt kan kreve økonomisk støtte fra utbyggerne på Nordkyn-halvøya i forbindelse med planene om kraftutbygging de har presentert der?*

Utgiftsdekningsbestemmelsen i lov om oreigning av fast eigedom (oreigningslova) § 15 gir «motparten» i en ekspropriasjonssak rett på å få dekket nødvendige utgifter som vedkommende har hatt i «saka», med andre ord i ekspropriasjonssaken. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse, må det ha kommet inn en søknad om samtykke til ekspropriasjon. Som nevnt i brev av 14. oktober, søkes det ofte om samtykke til ekspropriasjon samtidig som det søkes om konsesjon. Jeg er ikke kjent med at NVE har satt i gang behandling av ekspropriasjonssøknader for de aktuelle vindkraftprosjektene i Finnmark som er på meldingsstadiet.

Representantforslaget gjelder endring av energiloven som sikrer at «den samme økonomiske støtten» gis i forbindelse med andre kraftutbygginger som ved søknader om utbygging av vannkraft. Forslagsstillerne har i denne sammenheng vist til utgiftsdekningsbestemmelsen i vassdragsreguleringsloven § 13. Jeg ønsker å påpeke at det i forarbeidene til vassdragsreguleringsloven § 13 framgår at utgifter som er påløpt i meldingsfasen «bare [vil] kunne kreves dekket dersom det kommer inn konsesjonssøknad i

saken».¹ Dette betyr at eventuelle kostnader som påløper for grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre interesserte etter at melding er lagt ut til offentlig ettersyn, men der meldingen ikke resulterer i en konsesjonssøknad, ikke vil kunne kreves dekket etter vassdragsreguleringsloven § 13.

- 2. For sakene på Nordkyn-halvøya foreligger det foreløpig ikke konsesjonssøknader. Men disse utbyggingene er prioritert behandlet av NVE. Hvilke forventninger har statsråden til at utbyggere bidrar med økonomisk støtte til for eksempel reindrifta som rettighetshaver i området, for deres arbeid med disse planene?*

Jeg viser til mitt svar av 3. september 2024 på spørsmål nr. 2612 til skriftlig besvarelse. Her svarte jeg blant annet:

«Gode prosesser for alle involverte er også et ansvar som påhviler de som har sendt inn meldinger. Jeg håper og tror at også de private tiltakshaverne er seg sitt ansvar bevisst, og at de også legger til rette for at de berørte samiske interessene får mulighet til å bidra inn i arbeidet med å behandle meldingene. Tiltakshavers ansvar for å legge aktivt til rette for at tilstrekkelig medvirkning fra reindriften kan finne sted på et tidlig stadium, ble også fremhevet i Meld. St. 28 (2019-2020) *Vindkraft på land*. Ifølge stortingsmeldingen kunne dette også innebære at tiltakshaver må sørge for at reindriften får bistand med den rådgivning konsesjonsmyndighetene finner nødvendig. Det vil være i tiltakshavernes interesse å samarbeide godt med alle involverte parter, slik som reindriftsnæringen. Et godt samarbeid mellom tiltakshaver og reindriftsnæringen, særlig i denne tidlige fasen, er sentralt for å kunne legge til rette for gode og solide konsekvensutredninger.»

Som jeg også har nevnt tidligere, mener jeg det er positivt dersom tiltakshavere tar initiativ til å støtte berørte reinbeitedistrikter økonomisk i forbindelse med meldingsbehandlingen. Jeg mener imidlertid at det ikke er behov for å innføre en lovbestemt plikt for de som har sendt inn meldinger til å dekke utgifter til sakkyndig bistand.

- 3. Og hvis statsråden ikke har noen forventninger til slik økonomisk støtte nå pga. at det ikke er hjemmel for det i lovverket, ser han ikke behovet for en lovendring som foreslått?*

Etter mitt syn er det ikke hensiktsmessig å innføre en bestemmelse om utgiftsdekning for energiprojekter nå, slik representantene har foreslått. Jeg har tidligere vist til at det er flere tiltak og ordninger som skal bidra til ivaretagelse av reindriftsnæringen i forbindelse med konsesjonsprosesser, som ikke krever endring i energiloven.

- 4. De ordninger statsråden peker på her er vel økonomisk støtte i forbindelse med at vindkraftverk bygges ut, og ikke som støtte til arbeidet med søknadene om utbygging?*

Det er pekt på flere ulike tiltak og ordninger som skal bidra til ivaretagelse av reindriftsnæringen. Det er riktig at overføringen av et beløp tilsvarende 0,1 øre per kWh av

¹ Prop. 117 L (2016-2017) pkt. 6.3.4.2, jf. også Ot.prp. nr. 50 (1991-1992) pkt. 5.14 og Ot.prp.nr.69 (1966-1967) s. 83.

årlig vindkraftproduksjon til reindriften forutsetter et utbygd og idriftsatt vindkraftverk. Andre tiltak, slik som økning av distriktstilskuddet for at reinbeitedistriktene skal få mer kapasitet til å medvirke i arealsaker og avsetning av fem millioner til Norske Reindriftsamers Landsforbunds (NRL) rådgivningstjeneste i arealsaker i Reindriftsavtalen 2024/2025, er ikke økonomisk støtte som forutsetter at vindkraftverk er besluttet utbygd. Jeg ønsker imidlertid ikke å uttale meg om hvordan NRLs rådgivningstjeneste i arealsaker eller styret for Reindriften utviklingsfond bør disponere midlene sine i enkeltsaker.

Med hilsen



Terje Aasland